

La culpa és només dels cereals?

El 2005, una tona de cereals costava 144 euros. Avui en paguen 270. Un producte tan bàsic disparat de preu ha propiciat un encariment generalitzat dels aliments a causa de la puja del cost del pinso i la menor producció. Però també hi entra l'astúcia d'alguns distribuïdors, que fan el negoci del segle.

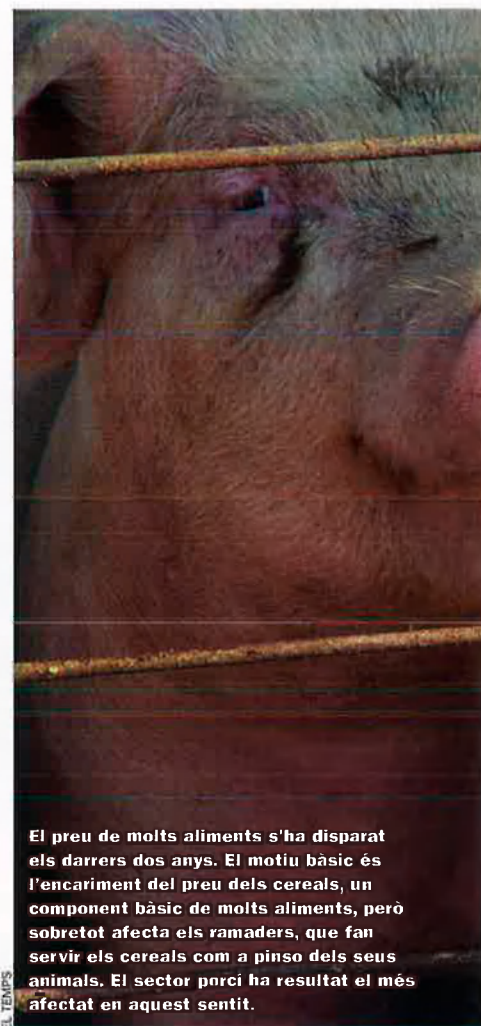
Quin ingredient fonamental contenen el pa i la pasta? De què s'alimenten els porcs? Quin component tenen alguns biocarburants? Cereals, una primera matèria que ja es paga a preu d'or. Per la senzilla llei de l'oferta i la demanda el preu del cereal s'ha disparat en poc més de dos anys, i ha arribat a increments superiors al 60%. Avui, un ramader paga la tona de cereals a 270 per alimentar el seu bestiar, el mateix que paga qualsevol productor que necessita aquest component per als seus aliments.

A casa nostra, el sector porcí es presenta com el més perjudicat de tots per l'alça del preu dels cereals. Rossend Saltiveri, responsable del sector porcí d'Unió de Pagesos, explica el perquè de la situació de crisi del sector que representa: "Els costos d'alimentació del porcí han crescut d'un 40%, precisament en una època en què la carn es paga a preu més baix. S'ha de trobar l'equilibri de la producció perquè els preus de la carn puguin compensar el preu del cost del ramader." En aquest sentit, Unió de Pagesos exigeix al govern català que faciliti "un cessament anticipat per a explotacions dirigides per persones d'edat avançada, que no té sentit que s'endeutin per anar endavant perquè no tindran relleu generacional". "Cal que l'administració creï una línia d'ajudes, una mena de prejubilació per a aquesta gent. I ha d'actuar de seguida, perquè per superar la crisi

i que el productor augmenti els seus ingressos és imprescindible una reducció de producció, que podria passar per aquest cessament", assegura Saltiveri. Però segons el sindicat agrari, el govern no té voluntat de fer cap gest en aquest sentit.

El govern, cansat de manifestacions. El conseller d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, Joaquim Llena, insisteix que "l'administració treballa per ajudar el sector agrari català a superar el conjunt d'exigències sanitàries, ambientals i de qualitat que ha d'afrontar, i convertir-les en una oportunitat de futur i no en una limitació". Però recorda als pagesos i ramaders que "el mercat és implacable i cal adoptar una actitud optimista i realista. Tenim moltes queixes però pocs projectes, i cal un canvi d'actitud dels dirigents sindicals agraris. Cridar no vol dir tenir més raó; vull veure projectes, ambició, il·lusió, capacitat, i intel·ligència".

Llena critica que "durant massa temps els productors han mirat només cap al camp: les inclemències del temps, els resultats de les collites, la producció assolida després de mesos d'esforç, però malauradament han deixat en segon terme el mercat". En aquest sentit, defensa que cal orientar les produccions cap a les demandes dels consumidors per fer-nos un lloc en un mercat cada vegada més global i competitiu.

El preu de molts aliments s'ha disparat els darrers dos anys. El motiu bàsic és l'encariment del preu dels cereals, un component bàsic de molts aliments, però sobretot afecta els ramaders, que fan servir els cereals com a pinso dels seus animals. El sector porcí ha resultat el més afectat en aquest sentit.

Una explicació d'abast mundial.

En tot cas, l'increment del preu dels cereals i la seva repercussió en el sector agrari respon a una dinàmica estructural d'abast mundial, impossible de controlar des d'una administració territorial. Com explica el director de la Fundació del Món Rural, Francesc Cribillers, "l'augment del preu dels cereals a tot el món respon a raons climàtiques i de males collites en alguns països, a qüestions de demanda i canvis d'hàbits i nivells de vida en països emergents com la Xina i l'Índia, que cada vegada consumeixen més proteïna animal i menys proteïna vegetal, i a algunes polítiques públiques que pretenen diversificar les fonts de recursos energètics i la producció dels biocarburants, com és el cas dels Estats Units". L'ús de cereals per a la producció de biocombustibles encara és molt reduït, entre el 2% i el 3% de la producció, però se'n preveu

un increment en aquests anys vinents.

Tot plegat treu capacitat de generació d'aliments, i provoca una demanda superior a l'oferta que deriva en una pujada continuada de preus. Per limitar l'impacte sobre els aliments de consum domèstic, alguns governs dels països importadors i exportadors de cereals ja han pres mesures com la disminució dels aranzels d'importació, l'augment dels subsidis alimentaris i la prohibició o imposició de taxes a l'exportació de productes bàsics.

Distorsió de preus. La cadena alimentària, des del productor fins al consumidor final, dona lloc a vegades a grans distorsions de preus, que acaben beneficiant només els distribuïdors. A tall d'exemple, a mitjan març, un ramader cobrava per un quilo de vedella de primera 3,49 euros, mentre que el consumidor la va pagar a 15,2 euros, un 335% més del que n'havia

percebut el ramader. Són dades de l'Observatori dels Preus, que també registra casos com el de la tonyina vermella, pagada a l'origen a 3,5 euros i venuda al mercat a 22. Els pescadors també passen moments difícils, tot i que l'atenció se centra en els altres sectors del primari. Des de fa anys, la pesca suporta increments astronòmics dels costos a causa de la forta pujada del preu del petroli, mentre que els ingressos finals d'un pescador són molt similars als que tenia fa dues dècades. El sector pesquer ha demanat a intermediaris i distribuïdors una explicació a la gran desviació de preus, però no han obtingut cap resposta.

Els preus que perceben els agricultors i els ramaders continuen essent ridículs, mentre que els preus de venda al consumidor no paren de créixer. En aquest escenari, el sector reclama mesures urgents per frenar aquesta gran desviació, que enfonsa a gran

velocitat el sector productor, i posen com a exemple el cas de França, que ha iniciat investigacions per detectar si es cometen abusos en la cadena alimentària que provoquin distorsions en el preu dels aliments.

A Catalunya, aquestes distorsions també s'han detectat en alguns casos. Com explica Francesc Cribillers, director de la Fundació del Món Rural, "entre el productor i el consumidor hi ha tota la cadena de valor del sector agroalimentari, i en aquest procés es poden viure situacions no prou competitives que fan que els preus d'origen i els preus finals es multipliquin per tres o quatre. Això, evidentment, no és acceptable en cap cas".

La majoria d'experts diuen que l'elevat preu dels cereals prové d'un dèficit d'oferta de l'increment generalitzat del cost dels productes al mercat, i alerten que la part de la indústria alimentària que es dedica a la transformació i la comercialització dels aliments no sempre s'ajusta a criteris èticament correctes.

Cereals encara més cars? Per a enguany es preveu un increment de la producció mundial de cereals, que en teoria hauria de fer baixar els preus. Però segons la FAO, l'organisme de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació, els preus no cauran, i fins i tot podrien assolir màxims històrics. Per contra, els productors de l'estat espanyol asseguren que "els preus podrien baixar perquè hi ha molt estoc, i no es preveu un escenari alcista". Segons la FAO, l'augment de la producció vindrà de l'expansió de les plantacions hivernals de cereals i al bon temps als principals països productors europeus i als Estats Units. Amb unes reserves cada vegada més escasses, l'elevada demanda de cereals manté la pressió ascendent sobre els preus internacionals, malgrat la collita rècord de l'any passat.

Paradoxalment, l'increment desbotcat del preu dels cereals i més paràmetres agrícoles ha comportat un augment de la renda agrària, és a dir, del valor generat per l'activitat de la producció al camp. Un escenari positiu per a l'agricultor, que treu més rendiment per hectàrea de les seves terres. Però molt negatiu per als ra-

L'evolució dels preus

La llet, el pa i la carn d'aviram han experimentat els creixements més sobtats de preus entre els aliments que arriben al consumidor final. La culpa és del preu dels cereals, la matèria primera que paga el productor, que s'enfila ja a uns 260 euros per tona.

Font: Instituto Nacional de Estadística

maders, que pateixen els increments del preu dels cereals per alimentar el seu bestiar i fan que el producte final acabi essent deficitari o que doni uns guanys insuficients per mantenir actives les explotacions. Amb una oferta excessiva, els preus baixen. Per això el sector creu que s'han d'aplicar mesures urgents si es vol reduir la producció i reajustar els preus de mercat.

En tot cas, cada subsector agrari funciona amb una dinàmica específica, de manera que no hi ha una solució única aplicable per a sortir de la situació de crisi que viu el pa-

gès i el ramader català. Com explica Francesc Cribillers, "en alguns casos la sortida temporal pot ser intentar ajustar al màxim els costos, en altres subsectors serà buscar canals de venda directa per tal de tenir més marge de benefici amb tasques de comercialització pròpia, o creant productes que s'ajustin més al gust dels consumidors". El director de la Fundació del Món Rural recorda en aquest sentit que "a través de canvis, d'inversions i d'aplicar nova tecnologia es poden detectar nínxols de mercat amb bones perspectives, com ja han fet amb els vins o els formatges".

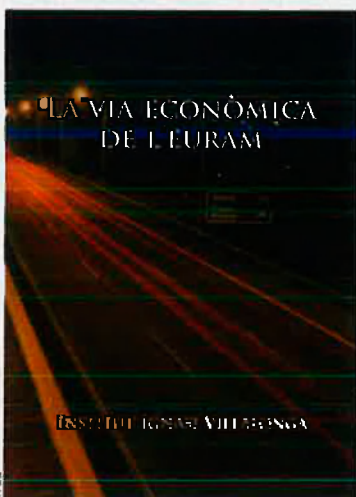
Què passa amb la llet? El passat 18 de març, la UE va acordar d'augmentar linealment el 2% de quota de la llet a partir de l'1 d'abril de 2008, com a mesura d'urgència per rectificar el desequilibri entre l'oferta i la demanda internes. La decisió és un primer pas en el procés de liberalització del sector, marcat per l'horitzó d'eliminació del sistema de quotes el 31 de març del 2015. Tant el govern català com l'espanyol celebren la mesura, però el sector ramader la veu amb molta preocupació. Es considera que l'eliminació de les quotes tindrà efectes negatius per als ramaders i que posarà en perill les petites i mitjanes explotacions, que es trobaran obligades a abandonar, segons Unió de Pagesos. Els sindicats adverteixen que la mesura provocarà una baixada dels preus percebuts pel productor, i que s'agreujaran els desequilibris entre estats perquè no es consideren les diferències existents actualment pel que fa a la producció i al consum de llet.

Des de Brussel·les, el president del Consell d'Agricultura, Iztok Jark, defensa la necessitat d'implantar mesures que protegeixin les zones més vulnerables productivament, on l'abolició de les quotes podria fer desaparèixer l'activitat.

Gemma Aguilera

Breus

L'IIVÉE publica 'La via econòmica de l'EURAM'

L'Institut Ignasi Villalonga d'Economia i Empresa (IIVÉE) acaba de publicar *La via econòmica de l'Euram*, un volum que aplega la seua activitat durant els últims sis anys, encaminada a dinamitzar el món econòmic i empresarial de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (Euram).

Des que fou creat el 2001, l'IIVÉE ha organitzat més d'una quarantena de congressos i reunions empresarials a les diverses comarques i nuclis econòmics de l'Arc Mediterrani, ha patrocinat llibres com el *Llibre blanc de les empreses* i el de les infraestructures de l'Euram, ha editat diverses publicacions i ha engegat un observatori estadístic. Tota aquesta activitat apareix ara aplegada a *La via econòmica de l'EURAM*.

Bon Preu estudia d'expandir-se al País Valencià i a les Balears

El grup de distribució alimentària Bon Preu estudia d'expandir a termini mitjà i llarg termini el seu negoci fora de Catalunya amb l'obertura de nous establiments al País Valencià, les illes Balears i l'Aragó. Bon Preu, que es caracteritza per un tipus de supermercats de proximitat, espera fer aquesta expansió en solitari, si bé no descarta la compra d'alguna cadena d'aquestes zones geogràfiques. Durant l'exercici 2007, el grup Bon Preu, que integra supermercats i benzineres, va augmentar la facturació d'un 17%, fins a 441,6 milions d'euros.